

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Čuvajte Jugoslaviju!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 din. • Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 • Adresa za pošiljke: Poštanski fah 342 • Telefon uredništva 30-866 i 26-105, uprave 30-866 • Račun Poštanske štedionice br. 57-686 • Oglasi po ceniku •

Beograd, 25 avgusta 1939
God. X • Broj 34.

Večito značenje pobede na Ceru

Kada su pred 25 godina centralne sile navestile Srbiji rat, njihovi političari, vojskovođe i novinari govorili su sa bahatim samouverenjem da se spremaju na oružanu šetnju, kojoj će jedva moći da se pruži neki ozbiljniji otpor. Računali su ovako: Dve goleme i do zubi naoružane carevine sa preko sto miliona stanovnika, udaraju na seljačku državicu, čiji milioni mogu na prstima da se izbroje, — i čega imaju da se boje?! ... Ma da su se hvatali da su nosioci civilizacije prema tobožnjem seljačkom slovenskom varvarstvu, ti tobožnji vitezovi nisu ni pomišljali koliko je to bedno, kad Golijat udara na Davida, već su se unapred razbacivali sumnjivom slavom i nečasnim trofejima, koje će na toj, tobože bezopasnoj ratnoj šetnji, steći.

Kako se, međutim, ta «šetnja» završila, imali su mladi naraštaji prilike da čuju i čitaju prošlih dana, — prilikom proslave 25-godišnjice slavne i neuporedive pobede junačke srpske vojske nad vojskom dveju carevina, na Ceru. Čim je zaskočena Srbija imalo pribrala snage, ona se nije žacala da iz herojske defanzive, prema daleko nadmoćnijem neprijatelju, pređe u otvorenu ofanzivu pa da ga u besprimernom naletu, nakon nekoliko dana najkrvavijih borbi, potpuno razbije i da ga prisili na najsramočnije begstvo.

Sve što je docnije došlo, sve slavne pobede i sva mučenička otpornost albanske kalvarije, začelo se na Ceru. Stisnuta sa lica i sa ieda i otrgnuta od saveznika, Srbija je docnije morala da sva ode u progonstvo, ali je sve to junački izdržala i verovala u buduću Cer, — u Kajmakčalan, — samo zato, što je već jedamput u najtežoj vatri iskusila da su hrabrost njenih sinova, i njeno pravo na slobodu, jači od svih tehničkih preimućstava i od svih brojnih nadmoćnosti. Pobedom na Ceru Srbija je stekla pravo da je i najudaljeniji saveznici ne ostave na cedilu, a njeni zahtevi, — ujedinjenje svih Jugoslovena u jednu nezavisnu državu, — da dodu na čelo mirovnih uslova saveznika. Na taj je način na Ceru u herojskoj slavi začeta današnja Jugoslavija, za koju su, u tom krvavom megdanu položili svoje živote i prvi srpski, hrvatski i slovenački dobrovoljci iz bivše Austro-Ugarske, kao i mnoga braća Česi.

Kazaće se da nije teško bilo da se «šetnja» pretvori u požar kad su uz Srbiju stali odmah moćni saveznici, kao što su Rusija, Francuska, Engleska itd. To je, međutim, samo delimično istina: Prvo zato što je pobedu na Ceru izvojevala Srbija sama, isključivo svojom vojskom i svojim sredstvima, protiv najelitnijeg dela još sveže vojske centralnih sila; a drugo zato što se ni jedan od pomenutih saveznika nebi bio odlučio da do kraja brani i zastupa interese jedne Srbije, koja bi radije bila prihvatila nečasni ultimatum, nego da se brani, i koja nebi već u prvom trenutku bila pokazala da je rešena radije na sve prelaze preko Albanije i na sve patnje na Vidu, pa čak i na nova Kosova, nego li da se odrekne svog prava na slobodu i jedinstvo.

Zato proslava pobede na Ceru, ne znači samo jedno velebno sećanje, nego i neobično korisnu pouku, — za danas i za uvek! U trenutku kada je pred 25 godina, sa tolikom bahatošću neprijatelj nastupao protiv Srbije, moglo je i njemu i mnogome malodušniku zaista da izgleda, da se radi o «šetnji» i da su njegove izdribovane, tehnički opremljene i imperijalističkim ambicijama upravljane, armije zaista neodoljive, te da će biti pregažen svatko ko im se suprotavi. Da je u Srbiji bilo tada više malodušnika, nego li fanatičnih rodoljuba, i više ljudi koji veruju u broj i u tehniku, nego li onih koji su makar i goloruki, bili spremni radije da izgnu nego li da se priklone sili, rezultati sukoba bi bili pokazali da je imala pravo teorija sile nad teorijom pravde; dok samo postojanje naše snažne i nezavisne Jugoslavije pokazuje naprotiv, da su pravo imali oni koji su verovali u odvažnost, u slobodu i u pravicu.

Danas još više živimo u vremenima sukoba sile i prava. Propovednici i proroci sile tvrde i danas da je pobeda njihova i u prilog tome navode nekoliko, već učinjenih naoružanih šetnji.

Da li imaju pravo?

Što se konačnog rezultata i istorijskog razvoja tiče, mi smo ubedeni da nemaju pravo. A što se tiče današnjice, — problem zavisi od toga da li će svet naći u sebi duh koji je ondašnju malenu Srbiju doveo do toga da «šetnju» pretvori u večiti primer Cera, i da li će se taj grandiozni primer shvatiti na svima stranama, pa da do strašnog pokolja uopšte ne dode.

Da Jugoslavija najstrastvenije želi mir, to je poznato čitavom svetu. Ali baš zato, jugoslovenski narod treba u ovom trenutku da pokaže čitavom svetu, da bi svi oni koji bi taj mir kušali da remete, u svakom Srbinu, Hrvat u Slovcu našli potomka i naslednika onih koji su jednu bahatu zamišljenu osvajačku avanturu pretvorili u nezapamćeni poraz — na Ceru.

Jugoslovenski iseljenici iz Nemačke na Oplencu

Prošlog ponedeljka posetila je Oplenac grupa od 30 lica, delegata društava Jugoslovenskog narodnog centralnog Saveza naših iseljenika iz Vestfala i Rura u Nemačkoj, pod vođstvom predsednika Saveza g. Pavla Bolha. Delegati su položili na grob Kralja Mučenika prekrasan ve-



Delegati iz Vestfala na Oplencu.

nac i poklonili se senima Kralja Oslobodioca, Kralja Ujedinitelja i Vožda Karadorda. Razgledali su crkvu, muzej, imanje i dvorac na Oplencu. Sobom su poneli za svoja društva svećice sa Oplenca, koje će upaliti (kao i dosadanih godina) na nacionalnim priredbama, koje priređuju prilikom Prvog decembra i božićnih praznika, kada darivaju siromašnu decu. Značajno je napomenuti, da Savez svake godine priređuje pohod na Oplenac pod vođstvom svoga predsednika. Delegacija, koju je pratio izaslanik Ministarstva socijalne politike g. Boltazar, vratila se preko Arandelovca u Beograd, duboko dirnuta ovim pohodom kao i pažnjom koja im je na tom putu ukazana.

Predsednik Saveza g. Pavel Bolha, posetio je Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije, gde je za «Sokolski Glasnik» dao detaljne podatke o radu i životu jugoslovenskih iseljenika u Zapadnoj Nemačkoj, o čemu ćemo pisati opširnije drugi puta.

POSETA ČLANOVA «GLAZBARS-KOG SKLADA» IZ KAŠTEL-NOVOGA CERU, AVALI I OPLENCU

Oko 60 članova poznatog muzičkog društva «Glazbarski sklad», većinom Sokola iz Kaštel-Novoga u Dalmaciji, posetilo je pod vođstvom sokolskog borca br. prof. Stjepana Roce iz Splita, Cer, gde je učestvovalo sa svojom muzikom na proslavi dvadesetpetgodišnjice cerske bitke. Posle cerske proslave posetili su grob Nezanog Junaka na Avali i Oplenac. Na grobovima Kralja Oslobodioca i Kralja Ujedinitelja zapalili su po jednu sveću. Uprava Saveza SKJ ustupila je članovima «Glazbenog sklada» prostorije za konačište za vreme njihovog boravka u Beogradu, gde su razgledali razne znamenitosti naše prestonice. Svi članovi «Glazbenog sklada» su Hrvati-Jugosloveni. Značajno je napomenuti, da su njihovi roditelji, sa osamdeset seljaka iz Kaštela također pod vođstvom brata Roce proputovali Srbiju do Kosova 1928 godine.

Proslava 25-godišnjice cerske pobede

Jugoslovensko Sokolstvo sa najdubljom pietetom iz dna duše, a uzdignuta srca — klanja se senima heroja, koji su ovde u neustraivoj borbi svoje živote položili za odbranu rođene grude.

Pobeda div-junaka srpske vojske na ovim visovima, izvođštena nepokolebivom verom i bezgraničnim požrtvovanjem, beše prvi udar neprijatelju u borbama za oslobođenje jugoslovenskog naroda.

Ovu nepobitnu istinu jugoslovensko Sokolstvo duboko je zapisalo u srca svojih pripadnika, u duše njihove, jer je do srži ubedeno, da se sloboda i nezavisnost otadžbine može da sačuva samo onda, ako će se svi njeni sinovi boriti neustraivo i požrtvovano, do poslednjeg daha, sa tvrdom verom u pobedu, kao što su se borili junaci na Ceru.

Ovo nisu reči jugoslovenskog Sokolstva, ovo je ZAVET jugoslovenskog Sokolstva:

Do poslednjeg daha sa čvrstom verom u pobedu po primeru besmrtnih naših heroja spremni smo da ginemo za Kralja i Otadžbinu, za slobodu Jugoslavije!

Načelnik Saveza SKJ,
Dr. Alfred R. Pihler

Herojima Cerske bitke, koji nose zasluge za prvu veliku pobedu u Svetoskom ratu, odao je celokupni naš narod zahvalnost i priznanje koje im pripada. Hiljade i hiljade glava pogнуло se, iz hiljada srca i hiljada grudi oteo se uzvik: Hvala im i slava! Њима moramo da zahvalimo što danas živimo u ovaako lepoj i slobodnoj Jugoslaviji.

Već prošlog petka osvanuo je Beograd u zastavama. Pre podne stajao je gusti špalir građana po trotoarima prestonичких улица kada su stare, slavom ovenčane, zastave trebale da prođu, kao najbolji dokaz koliko naš prestoni grad ceni i sa kojim uzbuđenjem želi da дочека i pozdravi stare srpske zastave, pobednice na Ceru. Na Slaviji je u 11 časova bila postrojena počasna četa II пешадиског пука «Гвозденог» са пуковском музиком на челу и помоћником команданта пука, пуковником Благотићем. У два велика војничка камиона донешене су са Опленца, где се брижљиво чувају као највећа светиња старе српске заставе, њих дванаест на броју. Са музиком на челу кренуле су заставе са «Славије», места где је Београд поздравно улазак српске војске, до Ратничког дома. Иза њих је počasna četa. Све је у узбуђењу. Жене прилазе и ките заставе и војнике. Стари ратници, којих је у шпалору врло велики број плачу. Многи не може да одоли него истрчава и са

сузама у очима љуби заставе, под којима се је борио и крв пролевао. Многи се сетиле својих милих и драгих, очева, синова и мужева, који и остадоше на Церу, да га чувају. Дирљиви су то призори, које ни највештије перо не може да опише. Омладина, која није учествовала у тим борбама, стоји у шпалору ведром и уздигнутом челу, са којега одсева одлучност и спремност, спојена са дивљењем и поштовањем.

Пред Ратничким домом скупила велика маса света, која је хтела да још једном види те величанствене моменте, који се не виђају сваког дана. Ту су преставници војске, власти, рез. официра и ратника, четници, скаути итд. У доста великом броју заступани су и Соколи. Ту су и изасланици француских ратника. Пред Ратничким домом постројени су резервни официри, који ће заставе примити од активне војске и понети их на Цер, где ће се одржати прослава. Први је говорио председник Средишње управе рез. официра и ратника рез. потпуковник Никодије Богдановић. Он је међу осталим рекао: «Ми овако окупљени око њих (застава), гологлави са подигнута три прста к небу, заклињемо се да ћемо ту верност очувати, да ћемо границе, које су нам оне донеле преко крви и лешева наше браће, бранити, тако нам Бог помогао!» После овација Краљу и Југославији, музика је интонирала државну химну. Тада је



Ogromna masa sveta na Ceru, u pozadini spomenik palim Herojima (foto »Vreme«)

IZ UREDNISTVA

Molimo braću saradnike, da nam na vreme pošalju saradnju za sveća-

ni broj «Sokolskog Glasnika», koji će izaći povodom rodendana Nj. V. Kralja Petra II u povećanom opsegu.

г Богдановић загрлио и пољубио све заставе. У народу јецај, стари ратници, мајке и жене прилазе и љубе заставе. Затим је у име града Београда, говорно претседник општине брат **Влада Илић**. Његов говор био је саслушан са великом пажњом. Након говора брата Илића, уз звуке марша унете су старе заставе у хол дома, где су стари ратници и жене-мајке поново продефиловале поред њих. Нешто после заставе су однешене на станицу, да би кренуле за Шабач, а затим на победоносни Цер.

Малено али зато поносно сеоце, Текериш, не памти, када је видело оволику масу света. Још уочи саме прославе, од часа доласка старих пуковских застав, село је било препуно старих бораца и ратника, од којих су многи и многи са дрвеним ногама, штакама, без руке или ока. Величанствени споменик на Церу био је обасјан многобројним припаљеним воштаницама. Многи стари ратници обилазили су места где су ратовали, били рањани и где су пролевали своју крв, да би створили оно што ми данас уживамо. Када су се уз звуке војне трубе појавиле старе заставе, народ је попадао на колена, бришући сузе.

На дан прославе стизале су непрегледне колоне свих возила и пешака и кретали се друмом од Шапача до Текериша. Сам Шабач, давао је величанствен изглед. Сви домови окићени заставима, многобројни славолуци поздрављали су старе ратнике, војску и претставнике. Православна црква у којој су многи били мучени била је сва искрићена заставима. Горе на Церу, у селу Текеришу, где се је водила најжешћа битка подигнут је величанствени споменик. Споменик је висока стена на којој се налази велики победник — орао са златним лавор венцем у кљуноу. Испод њега је с лица велики грб, са стране су натписи 18-VIII-1914 (дан велике битке), а испод грба натпис „Ваша дела су бесмртна“. Десно од споменика је мала капела са гробницом хероја. Испод споменика су постројене старе пуковске заставе, испред којих су већ заузета места од стране претставника Краљ. владе, генералитета, и дипломатског хора. У подножју споменика су резервни и активни официри, делегације добровољаца и ратничких удружења, с лево стране постројени

ске у пензији, генерал г. Душан Трифуновић. Описивајући тадање ратове у свом говору рекао је и ово: „Крвава и огорчена Церска битка трајала је четири дана са променљивом срећом. Најзад, на Дан Св. Преображења, 19 августа, баш данас пре 25 година, битку смо славно добили, а идућа три дана гојиле су наше јуначке трупе победоносно и посрамљеног непријатеља, косећи и заробљавајући његове редове и пленећи топове, оружје и спрему. Где је Дрина? Избезумљени непријатељ питао је и тражио је да хитно побегне преко реке, и избегне праведну казну.“ Говорио је и генерал г. Тјешановић. На крају је још говорио Живојин Васиљевић, адвокат из Шапача. Тиме је овај део свечаности био завршен.

Након тога је одржан дефиле у којем су учествовали: почасна чета са музиком и заставом, резервни официри и ратници, добровољци, четници и соколи. На челу сокола нашене су две чланске и једна нараштајска застава. Испред сокола ишла је музика „Глазбарског склада“ из Каштел Новог код Сплита, који су за ову прославу дошли чак из Сплита под вођством старог соколског борца **Стјепана Ропе** из Сплита. После заставе ишли су делегати Савеза сокола, жупа Београд, Загреб, Нови Сад и Тузла.

Иван П. Седлачек

Сокolsko друштво Dol, kod Hrastnika (Dravska banovina), proslavilo je na svečan način 15 godišnjicu svog rada javnim nastupom.

Разгледавши okolinu spomenika i nauživši se krasnog pogleda sa još krasnije Avale, učesnici su pošli u Mladenovac, odakle su nakon kratke stanke produžili za Oplenac. Sa strahopoštovanjem ušli su u ovu najveću svetinju našega naroda, gde su se najpre spustili u kriptu da se poklone grobu Kralja Ujedinitelja. Nakon molitve, na kojoj je odgovarao pe-

vački hor učesnika škole, progovorio je nekoliko reči prota g. Mančić. Među ostalim rekao je kako se i svi stranci dive ovom veličanstvenom umetničkom delu. Zatim je govorio u ime ruskog Sokolstva br. Baziljević Lecnid, veličajući uspomenu Velikog Kralja. U ime poljskog Sokolstva govorila je sestra Vanda Certević, na poljskom jeziku. Zatim je bugarski Junak br. Angelov Petar izrekao sledeći govor: »Ceo svet zna veliki rad i goleme zasluge Kralja Ujedinitelja, čije ime treba da bude zapisano sa zlatnim slovima u istoriji Slovenstva, koje blagodareći Njemu i Njegovom radu približilo se još za stepen bliže svome konačnome cilju. Nema ordena sa kojim bi se moglo nagraditi delo Velikoga Kralja, koje beše započeo i koje htede da učvrsti na korist svih Slovena. Maska ruka gadnog ubice prekipula je život slavnog Vode, na kojeg su polagane mnoge nade. On je umro ali Njegovo ime večno ostaje u našim dušama. Kleknimo sa pognutim glavama i kliknimo: Mir prahu Njegovome!«

Za br. Angelovim govorila je sestra Škerle Antonija. Njen govor ostade nezaboravan za sve prisutne. Između ostalog rekla je: »Očistili smo svoje duše i pošli k Tebi u ovaj tih i sveti hram, da nas blagosloviš i dadeš nam nove snage za rad. Sakupljeni smo iz svih krajeva, gde te je često pozdravljalo more zastava i cveća sa poklicima Tvoje vernog naroda, a gde Te niko ne zaboravlja... Od Rečine do Soče još vlada bol, još nije zaboravljena Tvoja krv... Pred Tvojim mučeništvom klekimo kao što je klečala sva naša zemlja onih tužnih dana. Oče naš, Tebe narod sanja, Tebe neustrašivog borca i junaka, genija i pobornika bratstva i ljubavi, nosioca Viteškog sokolskog duha. Tu počivaš Ti, koji nisi nikada počivao. Kraj slavni predaka, kraj oca Heroja snivaš Tvoj večni san. Mi Sokoli očistili smo ovde svoje duše, odakle kao sunce razliva svoje tople zrake po našem narodu ova svetinja naša. I to Sunce, ta svetinja, ne privlači samo naše i sve druge srodne narode i s onih strana naših granica. I Ti si bio Sunce naše, čija svetlost ni nakon smrti nije se ugasila. Ta svetlost vo-

Učesnici Savezne prosvetne škole na Avali i na Oplencu

Učesnici sa svojim nastavnicima pred Oplenačkom crkvom.



Učesnici sa svojim nastavnicima pred Oplenačkom crkvom.

Jedan dan u taboru Sokola u Sokolovcu

Sokolovac je plaža na otvorenom Jadranu. Oivičen brežuljcima, s veći zelenom odećom, on se duboko uvukao u kopno i kao budno oko iz svog skrovišta motri na nepreglednu pučinu. To je letovalište beogradskih Sokola.

Na dvesta koračaja od automobilskog drumu, na sredini plaže, uzdiže se velika kapija, na kojoj se s obe strane lepršaju dve velike državne zastave kao da sokolski pozdrav s plavog Kadrana šalju ponosnom Duravu i Savi i našoj beloj prestionici.

Tabor još spava, samo dežurni članovi i članice posluju oko kuhinje. Šatori nose ime znamenitih sokolskih radnika: Tirš, Paunković, Gangl, dr. Belajčić, dr. Popović, Žakula i dr.

Jutarnje sunce nečujno budi tabor. Do šest sati skoro svi su na nogama, a pola sata kasnije trubač »Gandi« okuplja ih u zbor. Deca, naraštajci i odrasli članovi žure k određenom mestu. Tu pored pravilnice svrstavaju se sokoli bez razlike zvanja i položaja.

Starešina tabora br. **Mihajlo Nikolić**, koji je u drugoj polovini letovanja primio ovu dužnost od brata Milenka Časića, s načelnikom i načelnicom mirno čeka dok se svi ne okupe, a zatim trubaču daje znak za molitvu. Iz devedeset grla diže se u plavo jadransko nebo pev:

»Sokolskom snagom
za Kralja, za Narod, za mili Dom!«
Posle nekoliko sekundi ćutanja zbor se razilazi. Stariji članovi vraćaju se

k šatorima, a vežbači odlaze na jutarnje vežbe. Na obližnjoj ledini i senci granatih maslina, bruj dečija pesma, praćena ritmičkim pokretima naraštajki:

»U Milice, u Milice, duge trepavice...«

Malo dalje članice izvode svoje slet-ske vežbe. Dole na žalu naraštajci se takmiče u trčanju i skokovima, a iznad njih, na pesku, članovi vežbači vrše vežbanje.

Na ponovan znak trube tabor se okuplja i kreće na doručak. Prolazi se pored »Kuhinje kod masne varjače« i tabor zakreće levo na široku terasu, koja se diže iznad kruga. S nje se ulazi u prostran paviljon gde dežurne članice služe jutarnji obrok.

Paviljon bruj. Primedbe i vicevi kao varnice ukrštaju se i sevaju vedrim smehom.

Postepeno paviljon se prazni. Pod šatorima i okolo njih obavljaju se jutarnji poslovi, nameštaju se kreveti, dovode se u red odela, šatorske ređuše metu šatore i njina »dvorišta«, dok dežurne sređuju krug.

Kao što vidite, priča ljubazni starešina br. Nikolić, ni u taboru se ne lenčari. Pre svega, svak je dužan da se pokorava utvrđenom taborском redu. Naraštaj i članstvo vrše jutrom i večerom polusatno vežbanje. Uskoro ćemo ovde davati javan čas, a u Tivtu sokolsku akademiju. Sem toga, svak je dužan da se sam brine o svojim ličnim potrebama. Ovakovim načinom života želimo da kod varoške mladeži, koja je navikla da uvek do-

lazi na gotovo, razvija smisao staranja o samoj sebi. Pored toga, ovom blažem obliku vojne discipline cilj je da učvršćuje disciplinovanost kolektivnog duha i kolektivne volje. Mi ovde imamo članova raznih profesija i raznog vaspitanja; svi oni bez razlike treba da oseću sokolsko-demokratski duh, duh jedinstva i sokolskog bratstva. Sokolstvo je ideal i mi se staramo da naše članove privodimo tom uzvišenom cilju svim sredstvima koja nam stoje na raspoloženju — završava br. Nikolić.

Ekonom Pera prilazi starešini da se sporazumeju za sutrašnju hranu. Treba se pobrinuti da se devedeset morem nadraženih apetita pet puta dnevno zadovolje. Pored toga treba posvršavati i dnevne administrativne poslove.

Kroz to vreme plaža, koja se nalazi s južne strane do samog logora, lagano se puni. Jutarnje kupanje traje dva sata — od pola deset do pola dvanaest.

— Kako vam se dopada ovde? pitam sestru Maru.

— Odlično. Sokolovac je jedinstven. Prošle godine obilazila sam mnoge naše plaže, ali se ni jedna po svojim prirodnim lepotama ne može meriti sa Sokolovcem.

Sunce se već bliži zenitu. Njegovi celovi blistaju modrim morskim smehom kao zlatni izvori.

Pisak trube poziva taborovce na zbor. Redu se moraju pokoravati; ali po tromom kretanju pojedinaca oseća se da im se još ne ide s mora.

Oko česme u taboru sve veća gužva. Spira se žurno pesak i morsk

so svežom bunarskom vodom. Zatim sa jedaćim priborom u ruci svako hita na svoje mesto u krugu, odakle se polazi na ručak.

Posle ručka tročasovni odmor, koji svako iskorišćuje po svojoj volji. Neki s čebetom u ruci traže hladovinu ispod krošnjastih maslina, drugi svračaju u obližnji bife na hladno piće, a treći se vraćaju paviljonu s piscim priborom. Ali većina opet ide k plaži. To su oni koji nikad nisu siti sunca i mora. Sem toga, u to doba i meštani dolaze na plažu s kojima su taborovci već od prvih dana u drugarskim vezama.

»Gandi« i Leka, u šatorskoj tišini, s drugovima, spremaju repertoar diletantskog pozorišta. Prva tačka večerašnje pretstave biće »Hotel kod masne varjače«, u kojoj se komično prikazuju nezgode nezadovoljnih taborovaca. Druga tačka: »Lekcija iz astronomije« — sudbina onih koji se mešaju u tuđe poslove o kojima pojma nemaju. Pauze će ispuniti brat Oblak pesmom o Katarineti i dr. Biće i gostiju, zato se uloge ozbiljnije uče, da bi pretstava ispala na opšti smeh i da bi se kasnije uz harmoniku veselije igralo i pevalo.

A na plaži je sve življe. Nekoliko meštana leže zatrpani do grla i grančicama smrće brane se od sunčane žege.

Desno i levo šarene se grupe kupača i kupačica: jedni plivaju, drugi se takmiče u trčanju, stvarajući vodoskoke širokih mlazeva, treći izvode razne vežbe i akrobacije pljuškajući na sve strane oko sebe zagejranu morsk vodu.

I tako do večera. Mnogi do tog doba i ne svrate u tabor. Sledovanu užinu drugari primaju i dodaju jedan drugome po pesku, po hridinama u moru i po čamcima. Jedino vežbači u šest časova nastavljaju svoje redovno dnevno vežbanje.

Tek kad sunce zade, tabor oživi. U sedam sati glas trube poziva zbor. Tada se deli prispela pošta, vrši se dnevni raport i određuju se za idući dan dežurstva i požarčenja. Sa zbora se u propisnom redu ide na večeru. Paviljon ponovo zabruji kao pčelinjak. U očekivanju jela komentarišu se dnevni događaji u prvom redu s vežbališta.

Šala se nastavlja i između zaloga i po završenoj večeri. Vicevi osvajaju stolove, a smeh vazduh; kao da se golica raspoloženje za skorašnju priredbu, za koju se već počinje uređivati bina i gledalište na prostranoj terasi. I kada su se porazmestile »fotelje«, doterale »lože«, publika počinje puniti »dom«, i grabiti se za bolja mesta, i posmatrajući završetak »scenskih radova«, očekuje pojavu svojih ljubimaca.

A umorni večernji talasi šume baršunastim plićakom kao da pričaju o Nemanjiću Savi, koji tu u blizini, na Prevlaci, podigao beše duhovni svetionik Boke Kotorske, manastir sv. Arhangela Mihaila; šumē kao da govore o morskim vukovima bokeljskim, braniocima slobode i nacionalne čistote svog zavičaja; šume kao da pevaju večito opelo herojima Plave Grobnice.

P. Brnić

di nas u čuvanju Tvoje amneta i u ljubavi prema Mladom Kralju. — Čuvaj nas sa Tvojim besmrtnim duhom, bdi nad zemljom našom i nad celim slovenskim rodoljubi!»

Još je govorio br. Antun Mitinković, obećajući da će Sokoli ispuniti zavet i očuvati Jugoslaviju, sledeći amanet Viteškoga Kralja. Prisutni su još jednom poklekali oko groba Mrtvog Kralja i šutnjom ponovo mu odali počast, a potom su pod vođstvom br. Stanojevića razgledali kriptu sa grobnicom, i vratili se u crkvu gde, su se poklonili senima Kralja Oslobođioca i velikoga Vožda Karadorda. Razgledanjem slavniha zastava srpske vojske završena je poseta Crkvi, nakon čega su prisutni prešli u muzej, gde su razgledali vence. Nakon toga pregledano je Kraljevo imanje, pa su se učesnici okupili ispred Oplenačkog dvorca, gde je govorio ing. Josim Sendić. Njegov govor bio je sa najvećom pažnjom saslušan od prisutnih. Istakao je povezanost naše narodne Dinastije sa narodom iz koga je ponikla, vraćajući se u vreme Nemanjića i Dušana pa sve do Dinastije Karadordevića. Kaže da je naš narod jedini na svetu koji ima svoju narodnu Dinastiju, čiji su vladari u neprestanom kontaktu sa svojim narodom. Puni najzujljivijih utisaka, prisutni su napustili Oplenac i produžili za Arandelovac.

Usput je učinjena poseta poznatoj venčačkoj zadruci, koju su organizovali sami seljaci. Učesnici se nisu mogli nadići uredaju podruma zadruge, kroz koga su ih zadrugari proveli. U prostorijama zadruge govorio je br. Dušan Čulum, a onda je nastavljen put u Arandelovac, gde su učesnici ručali i razgledali poznatu Bukovičku banju. Učinjen je i poset istorijskoj Bukovičkoj crkvi, gde se Vožd Karadorda zakleo, da će voditi borbu za oslobođenje svoga naroda.

Na povratku iz Arandelovca, bio je sastanak u Orašcu gde je Karadorda izabran za Vožda, u spomen čega je podignuta kao Zadužbina zgrada Osnovne narodne škole. Sa stepenica ove škole govorio je brat Prest Miro, o značenju ovog mesta kao i o ulozi Sumadije u borbama za naše nacionalno oslobođenje i ujedinjenje. Govor br. Presta bio je od prisutnih saslušan sa najvećom pažnjom, jer su njegove reči bile izrečene iz dubine sokolske duše. Još je govorila sestra Šinžar Slavka, koja je istakla lepote naše zemlje a napose ovih krajeva.

Već je bila pala noć kada su učesnici vraćali se u Beograd ispod rasvetljene Avale, upravljajući još jednom svoje poglede do spomenika Neznanoj Junaki i sa pesmom: »Oj letni sivi Sokole« došli su u prostorije Studentskog doma, gde je priredeno oproštajno veče.

Prefekt škole br. Č. Živanović nadzvrio je Nj. V. Kralju, što su prisutni propratili sa burnim ovacijama Kralju i Jugoslaviji pevajući himnu. U ime Saveza SKJ govorio je tajnik br. Adolf Štefan, čije su reči izazvale burno odobravanje prisutnih. U ime tečajaca zahvalio se nastavnica br. Radomir Radović. Br. Zikov pozdravljajući braću Poljake našto mu se zahvaljuje sestra Certović. Braću Junake pozdravio je br. Kobentar, a zahvalio mu brat Andrejev. Brat Bokan pozdravlja brata Bazivljevića kao predstavnika ruskog Sokolstva.

Izrečeno je još nekoliko govora punih oduševljenja za sokolski prosvetni rad i blagodarnost nastavnica Savezne prosvetne škole na uloženoj trudu. Br. Stanojević podelio je tečajcima uverenja o svršenosti školi i još ih pozvao, da primljeno znanje u ovom tečaju iskoriste u punoj meri za rad na terenu, ne plašeći se nikakvih prepreka. Zamolio ih je neka ostanu u stalnoj vezi sa SPO, kome neka javljaju o uspesima kao i o zaprekama svoga rada.

Nezaboravan je bio momenat kada su učesnici otpevali državnu himnu, a zatim himne: poljsku, bugarsku, češku i slovačku. Time je ovogodi-

Pripreme za proslavu 6 septembra

U čitavoj zemlji vrše se velike pripreme za proslavu Rodendana Nj. V. Kralja. Kao i dosadanih godina, sve sokolske jedinice spremaju se da što lepše i svečanije proslave ovaj veliki dan, rođendan svoga Starešine. Naročito svečane proslave biće u Beogradu, kao i u sedištima župa.

VELIKE SLOVAČKE SVEČANOSTI U BAČKOM PETROVCU

U Bačkom Petrovcu završene su velike nacionalne svečanosti naših Slovaka, koje su trajale tri dana. Tom prilikom okupio se u Bačkom Petrovcu veliki broj Slovaka, Čeha i Jugoslovena iz svih krajeva naše zemlje. Sa skupštine Matice Slovačke, koju je otvorio slovački biskup g. Štarke, upućen je brzajavni pozdrav Nj. V. Kralju, Nj. Vis. Knezu Namesniku, predsedniku vlade, bivšem predsedniku Čekoslovačke vlade Dr. Hodži i drugim uglednim ličnostima. Pročitao je i pozdravni telegram dr. E. Beneša.

U okviru svečanosti održana je konferencija Udruženja čeških žena u Jugoslaviji i sokolski javni nastup, koga su izvodili slovački Sokoli pred velikim brojem gledalaca. Češki diletanti iz Daruvara i Kulpina priredili su pozorišnu predstavu. — Program ovih svečanosti bio je vrlo obiman. Naši Slovaci su još jednom manifestovali svoju slovensku svest.

BUGARSKÉ ŽENE ZA — BALKAN

Bugarske žene su, kako javlja beogradski časopis »Žena danas«, objavile sledeći apel ženama Balkana: »Drage sestre i prijateljice! Mi, demokratske Bugarke dovikujemo vam da se što tešnje zblizimo i zajednički saradujemo, da bi pripremile zdrave osnove Balkanskom sporazumu; da postaknemo sve snage na stvaranje jednog moćnog odbrambenog bloka balkanskih naroda. Jedna šezdesetmilijonska masa, kakvu predstavljaju sve balkanske zemlje, čvrsto okupljene oko jedinstvene lozinke: »Balkan Balkancima«, može da da odlučan otpor svima koji bi pokušali da pogaze našu nacionalnu nezavisnost. Zajedničkim silama dajmo odlučan otpor tuđim izdajstvima i svim porobljavanjima i pljačkanju Balkana. Na oprez, balkanske žene! Čuvajmo i štitiimo svoje zemlje. Spojimo čvrsto svoje ruke i izgradimo postojanu branu o koju će se razbiti svaki tuđi napadaj.«

OTKRICE SPOMENIKA VIKTORU DIKU

U najsevernijem češkom mestu, u krkonoskom pograničnom kraju, u Visokoj na Jezeri, održana je prethodne subote značajna češka narodna manifestacija. Otkriven je, naime, spomenik pesniku Viktoru Diku, koji je svoj život završio na obalama našega Jadrana, koga je naročito voleo. Tom prilikom govorili su književnik Rona i Vojtjeh Holeček, glavni urednik »Narodni Listi«. U okviru svečanosti održana je i sokolska javna vežba.

DNEVNI RED SEDNICE IZVRŠNOG ODBORA SSKJ

Sednica Izvršnog odbora Saveza SKJ održaće se, kako smo javili u prošlom broju, 26 i 27 o. m. Početak sednice je zakazan za 16 časova. Na sednici će se rešavati mnoga važna sokolska pitanja kao: Izveštaj o sletu u Sofiji (opšti, tehnički i finansijski). Izveštaj o Vidovdanskoj proslavi na Kosovu (opšti i primedbe). Izveštaj o sletu na Sušaku (opšti i primedbe). Proslava Rodendana Nj. V. Kralja, Pitanje saziva vanredne skupštine Saveza SKJ (datum i dnevni red). Izveštaj pojedinih pročelnika oteka i slučajnosti. I.S.

Šnji tečaj Saveza prosvetne škole bio završen.

(Molimo da se ispravi: U prošlom broju među imenima učesnika prosvetnog tečaja treba da stoji umesto: Vukelić — Bukilić Branko (Župa Skoplje).

† Brat Dmitar Dimić

Iz sokolskih redova nestalo je na tragičan način još jednog mladog i uzornog sokolskog radnika, prednjaka i člana Upravnog odbora Sokolskog društva u Sisku, koji je poginuo u 27 godini života, pogoden metcima jednog tipa koji je već davno zaslužio da sedi na robiji. Zločinac je ubio na plaži br. Dimića bez i jedne reči sa 9 metaka, zatim mu stavio na leđa sveću i kraj sveće šibice. Iza toga prešao je na drugu stranu Kupe gde se izgubio. Vest o tragičnoj smrti brata Dmitra odjeknula je u celom gradu, bolno. Nema čoveka, žene, deteta koji nije poznao pok. br. Dmitra. Uzoran mladić, kakovih je retko danas naći, nežan sin i brat, Dmitar je bio u našem društvu neo-



Poč. br. Dimić.

bično cenjen. Već nekoliko je godina bio član upravnog odbora a kao vrstan vežbač i prednjak vodio je kategoriju muške dece. U upravi vršio je dužnost statističara. Koliko je tragični završetak života mladog brata Dmitra delovao na ceo Sisak vidi se najbolje po tome, što Sisak, osim sprovoda pok. senatora Petra Teslića nije doživeo ovakav sprovod kao što je bio pok. br. Dmitra. Preko 30 prekrasnih venaca od prirodnog cveta nošeno je u sprovodu. Sokolsko društvo dalo je jedan veliki venac od samih crvenih karanfila. Osim građana, dragog brata Dmitra do njegove večne kuće ispratio je veliki broj sokola, zatim čeo oficirski i podoficirski kor sisačkog garnizona na čelu sa pukovnikom Mihajlom Lukićem. Nad grobom dragog Dmitra oprostio se pravoslavni paroh g. dr. Branko Barać a zatim u ime činovnika fabrike P. Teslić, br. Ivića Brkić. Zatim u ime prednjačkog zbora i članova i članica vežbača sa svojim najmilijim i najboljim saradnikom oprostio se br. Ljubomir Janić. Na koncu je govorio starešina društva br. dr. Mate Hraste, koji je u svome govoru između ostalog rekao: »Ako se iko držao triju najvažnijih principa života, to je uistini naš dragi brat Dmitar. Pošteno je živio, nikoga nije vreo, svakome je davao što mu je pripadalo u moralnom i materijalnom pogledu, nije znao za mržnju, nego samo za ljubav. Ali ipak se našao zločinac koji je potegao ruku na ovoga dobrog čoveka. U ime Sokolskog društva Sisak, molimo uveljene roditelje pok. brata Dmitra, njegovog starog oca, majku, sestru i braću, da se uteše u svojoj prevelikoj boli. Ako može da im bude uteha, neka znaju da su dali otadžbini i Sokolu sina koji će svojim uzornim životom i radom potsećati kasnije generacije, kojim putem treba da idu. Neka je slava bratu Dimiću!

Ljubomir Janić

SLAVISTIČKI KONGRES U BEOGRADU

Od 18 do 25 septembra održaće se u Beogradu treći međunarodni kongres slavista (slovenskih filologa). Na ovom kongresu biće raspravljeno o bilje značajnih problema kojima se bave slovenski i vanslovenski slavisti. Dosadani kongresi slavistike održani su u Pragu (1929) i u Varšavi (1935 godine). Za ovogodišnji, treći, slavistički kongres vlada veliko interesovanje među svima slavistima kod nas i u svetu.

Kratke vesti iz našeg Sokolstva

Sokolsko društvo Korčula još jednom je dalo dokaza, 13 o. m., svima i svakome, da je jako, nepokolebivo puno volje i samopregora, uprkos svima progonima. Ne žaleći truda ni vremena, preko brda, mora i dola po najvećem sunčanom žaru dohrlili su Sokoli i Sokolice iz čitavog korčulanskog okruga, u velikom broju, do Pupnata, da održe neslužbenu okružnu javnu vežbu. To sece dočekalo je braću i sestre sa slavlucima i zastavama zanosno i oduševljeno kako to samo Sokoli znaju i umeju. Sokoli društava Korčule, Blata, Veleluke i Žrnova, te četa Radišće, Čare i Smokvice, sa tri glazbe i 4 zastave dododše vedri i veseli da pokažu nepokolebivu veru u sokolske ideale. To više nije bila javna vežba — već slet sokola pregaoca za dobro Kralja i Otadžbine. Sokole i prijatelje pozdravio je starešina čete Pupnat, neumorni i neustrašivi sokolski borac, brat Mato Poša, upućujući u ime svih prisutnih pozdravni brzajav Nj. Vel. Kralju i Savezu S. K. J. U ime župe govorio je župski podstarešina, brat Milivoj Jelačić, bodreći sokole na rad i ustrajnost. Brat Dr. Juraj Arnerić zanosnim rečima isporučio je pozdrave Nj. Vel. Kralja, sa kojim je imao čast i sreću, da govori prigodom Kraljeve posete Korčuli. Uz klicanje Kralju, Jugoslaviji i Sokolstvu, posle završene divne povorke u kojoj je sudelovalo 456 braće i sestara, održana je odlično uspešna javna vežba pod vođstvom v. d. okružnog načelnika brata Josipa Kvokala. Kasno u noć uz pevanje i svirku, povratili se Sokoli i Sokolice svojim domovima, puni vere i saznanja, da Jugoslovenska misao još većim zanosom opaja Sokolstvo na granici plavog Jadrana.

Sokolsko društvo Bos. Šamac, pod pokroviteljstvom Bana drinske banovine, g. Vladimira Jevtića, proslavlja u nedelju, uz sudelovanje svojih četa Brvnik, Batkuša, Crkvina, Gor. Slatina i Donja Slatina 20 godišnjicu svog opstanka i rada na širenju sokolske misli u svom kraju. Na svečanost su pozvani Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije, Sokolske župe Tuzla i Osijek te mnoga sokolska društva i čete.

Zagrebački sokoli polaze na Oplenac, u četvrtak 7 septembra, gde će se u petak, 8 septembra, pokloniti pred grobom nezaboravnog blaženopochivšeg Kralja Ujedinitelja. Kao zajedničko izvršenje zaveta zagrebačkih sokolskih društava u okviru Sokolske Petrove petoletnice poneće sobom prekrasan posrebrni veliki čirak sa napisom: »Viteškom Kralju Aleksandru I Ujedinitelju — Sokolstvo grada Zagreba — 8. IX. 1939.« Taj je čirak par svećaku, koji je zagrebačka župa svojedobno donela na Oplenac, te će oba čiraka — prema obećanju g. Upravnika Oplenca — biti postavljena uz samu grobnicu. Ovaj pohod izvršiće se na poticaj i po predlogu bratskog Sokolskog društva Zagreb 3.

Sokolska župa Sarajevo, održala je svečanu sednicu prigodom proslave dvadesetpet godišnjice Cerske bitke. Sa sednice je upućen telegramski pozdrav Savezu Sokola. Održano je više govora u kojima je istaknut značaj cerske pobeđe po Bosnu i Hercegovinu, jer je na Ceru poražen omrznuti Počorek, tiranin Bosne i Hercegovine.

Sokolsko društvo Požarevac, priredilo je javnu vežbu u selu Trnjanu, koju je posmatrao veliki broj seljaka, pozdravljajući Sokole.

Sokolska župa Varaždin, priredila je ovogodišnja župska takmičenja u obojci 13 ov. m. u Varaždinu. Takmičilo se je sedam vrsta iz društava Čakovca i Varaždin. Rezultati utakmica su ovi: Članovi Varaždin I — Varaždin II 15:17, 15:9; Muški narštaj Čakovec—Varaždin I 15:6, 15:5; Čakovec—Varaždin II 15:2, 15:3; Varaždin I—Varaždin II 3:15,

15:8, 16:14; Ženske vrste Čakovec — Varaždin 15:2, 15:3. Utakmice je vodio župski načelnik brat Zvonko Suligoj, a posmatrao ih je velik broj gledaoca.

Sokolsko društvo u Kovačici, osnovalo je na inicijativu br. Andrije Mihajla, muzičku sekciju. Za predsednika sekcije izabran je brat Mihajla a za kapelnika br. Vlada Gabriš. Sekcija je odmah počela s radom.

Sokolsko društvo Kamnik, proslavilo je na svečan način 35 godišnjicu svoga rada prethodne nedelje. U okviru proslave osvećena je narštajaska zastava. Povorka kroz Kamnik bila je naročito srdačno pozdravljena. Sve tačke javnog nastupa koga je posmatrao veliki broj gledalaca bile su praćene burnim ovacijama.

Sokolsko društvo Rogaska Slatina, priredilo je prošle subote akademiju sa biranim programom, na kojoj je održao značajno predavanje član uprave Saveza SKJ br. Dr. Hugo Verk. Izneo je u kratkim crtama istoriju Sokolstva kod slovenskih naroda, ističući da je ono čest jedne velike ljubavi, čiji pripadnici ne gaje mržnje ni prema kome. Sokolstvo je, podvukao je br. Dr. Verk, danas najpotrebnije nama, jer ono pripada čitavom jugoslovenskom narodu. Vodeo od svoga Kralja, jugoslovensko Sokolstvo dalje kroči utrjim putevima »na bolje berbe i na žetve slavnije!« Predavanje br. Dr. Verka bilo je nagradeno srdačnim aplauzom.

Granično Sokolstvo medašnog okružja u Dravskoj banovini, imalo je još jedan veliki dan u Cerknici, prethodne nedelje. U velikom broju došli su Sokoli iz svih jedinica ovog okružja sa brojnim zastavama. Kroz mesto je prošla povorka Sokolstva sa jednom četom vojnika 37 peš. puca iz Ribnice, srdačno pozdravljena od brojnih meštana. Posle podne priredena je javna vežba koju su posmatrali među ostalim: generali g. g. Radenković i Stanojlović. Pred velikim mnoštvom gledalaca pozdravio je prisutne br. Stanko Pušenjak. U ime župe Ljubljana govorio je br. Stane Flegar. Masa je priredila burne ovacije Nj. V. Kralju i Jugoslaviji. Sve tačke programa, a naročito nastup vojske, bile su srdačno pozdravljene.

Sokolsko društvo Radomlje, priredilo je proslavu 20 godišnjice rada. Tom prilikom osvećena je nova društvena zastava. Održan je i uspeli okružni javni nastup. U ime župe Ljubljana govorio je br. Flegar, a u ime društva starešina br. dr. Potokar. Ogromna masa priredila je oduševljene manifestacije Kralju, Jugoslaviji i Sokolstvu.

Sokoli u Razvanju, Dravska banovina, priredili su uspeli javni nastup na lepo uređenom letnjem vežbaljstu. Javni nastup posmatrao je veliki broj gledalaca, koji su Sokole toplo pozdravili.

Sokolsko društvo Čakovec sagrađilo je društveni dom, troškom od 600.000 dinara. Najviše zasluga za podizanje ovog doma ima starešina društva brat dr. Albin Vlašić.

Sokolsko društvo Polje, Dravska banovina, proslavilo je vrlo svečano 23. jula 20 godišnjicu svoga rada. Proslavi su prisustvovali Sokoli iz brojnih okolnih jedinica. Javni nastup, praćen vojnom muzikom, uspeo je u svakom pogledu.

U Beogradu se radi na osnivanju društva slovenskih emigranata. Već su potvrđena pravila organizacije. Sedište društva biće u Beogradu, a u drugim mestima u državi, gde ima već broj slovenskih emigranata, osnovaće se podružnice. Uskoro će biti sazvana konstituirajuća skupština novog društva.

Iz načelnštva Saveza SKJ.

UTAKMICE SOKOLICA ZA ZASTAVU NJ. VEL. KRALJICE MARIJE

Odlukom sednice Ženskog Tehničkog odbora Saveza sokola Kraljevine Jugoslavije, a prema saslušanju mišljenja sokolskih župa, rešeno je da se opšte utakmice članica i ženskog naraštaja Saveza SKJ i utakmice za prelazni dar — zastavu Nj. V. Kraljice Marije održe u Ljubljani. Utakmice će se održati 23 i 24 septembra o.g. Ovo su prve utakmice za ovaj visoki dar, koji je Nj. V. Kraljica visoko ceni rad sokola i sokolica, poklonila početkom ove godine, da bi se kao prelazni dar dođeljivala onoj vrsti koja na utakmicama članica višeg razreda pokaže najbolje rezultate. Za ovaj dar postoje specijalni pravilnik po kome se vrši predaja, a sadržaje i sve upute po kojima se održavaju utakmice. Za ove utakmice vlada u svim sokolskim redovima veoma veliko interesovanje, a sokolice se u svojim vežbaonicama marljivo spremaju, potajno se nadajući — najboljem. I. S.

TEČAJ ZA ČLANICE SOKOLSKIH ŽUPE KARLOVAC

Načelnštvo sokolske župe Karlovac održaće prednjački tečaj za članice od 4 do 10 septembra o. g. u Karlovcu. U tu svrhu zatražili su od Saveza SKJ, da im dodeli saveznu prednjačicu za vođenje tečaja. Veoma korisno bi bilo kada bi susedne župe poslale na ovaj tečaj i po koju svoju članicu, čime bi se na vremenu i u novcu dobilo mnogo, a sam tečaj bi bio na većoj visini. I. S.

Sadržina Sokolskih listova

»SOKO NA JADRANU«

Izašao je iz štampe br. 7—8 ovog glasila sokolskih župa Split, Zadar i Sušak, sa sledećim zanimljivim sadržajem: S puća u Sofiju (R. Pavić); — Treći šlet Sokolstva na Jadranu; — Vidovdan na dalmatinskom Kosovu; — 30 god. rada br. Janka Jazbeca; — Jugoslavija nova plivačka velevlast; — O higijeni; — Šaljivi kut. razne vesti i dr.

»SOKOLSKI VESNIK ŽUPE ŠIBENIK—ZADAR«

Primili smo broj 3 ovog novog sokolskog lista, glasila župe Šibenik—Zadar, koji donosi zanimljiv sadržaj. Pored raznih vesti i raspisa, tu su članci: Sokolstvo i naš narod; — Duševna higijena i duševna predohrana; — Osvrti na sporazum, pesme i dr. List donosi kartu župe Šibenik—Zadar i kartu slovenskih država. List se štampa litografijom, a uređuje ga župski prosvetni odbor.

»Narodna odbrana«, glasilo istoimene organizacije donosi pod naslovom »Prodaja ostrva Vido?« — između ostalog i sledeće:

»Neki strani listovi doneli su u obliku senzacije ovih dana vest, koja je i kod nas objavljena, da neka Valerija Bruh, više poznata pod imenom »princeze« Bebe, kei belog i bogatog maharadže od Saravake na Borneu, želi da kupi jedno celo celceto ostrvo, na kome bi vršila apsolutnu vlast kraljice. Na tu tražnju gospodi Bruh stiglo je oko 500 ponuda. Listovi javljaju, da joj je u svrhu koje želi, ponudeno ostrvo Vido, naša Plava Grobnica i naše Ostrvo Smrti, na kome bezbrojni krstovi i rasejane kosti znanih i nezvanih junaka i danas jasno svedoče našu tešku tragediju koja se odigrala u zimu 1915 i prvoj polovini 1916 godine. Samo, dodaju listovi, prodajna cena ne svida se ovoj »kraljici«, koja želi da vrši apsolutnu vlast, i to je razlog, da prodaja Vido još nije zaključena.

Jugoslovenima se povodom ove vesti i ovog slučaja daje prilika da se dobro zamisle...

Prosvetni odbor sokolskog društva Skoplje II — Hanrijevo, izdao je litografijom zbirku pesama naraštaja i naraštajki pod naslovom: »Naše pesme«. Zbirka sadrži 14 pesama. Zbirku je uredio prosvetar društva br. VI. Pokorni-Salabov.

Iz slovenskog sveta

IZ ČESKO-MORAVSKOG PROTEKTORATA

Novosadski »Dan« javlja:

»Vlada protektorata objavila je odluku, kojom se reguliše upotreba jezika u protektoratu. Na osnovu ove odluke zvanično opštenje organa protektorata Češke i Moravske sa organima Rajha vodiće se na nemačkom jeziku. U zvaničnom opštenju organa protektorata sa zvaničnim mestima stranih država upotrebiće se uvek i nemački jezik i tamo gde se dosada upotrebljavao češki jezik bilo isključivo bilo pored tog drugog jezika. Prema tome organi protektorata izdavaće sva zvanična saopštenja na oba jezika.«

U Gradskom pozorištu u Plzenu, kako javlja pariški dopisnik »Tajmsa«, prilikom izvođenja pozorišnog komada »Ulična scena« od Elmera Ricea došlo je do burnog aplauza u trenutku kada su na pozornici izgovorene reči: »I Jevreji su, najzad, ljudi!« Posle ove manifestacije za Jevreje protektorske vlasti su izbacile iz komada reči o Jevrejima.

IZ SLOVAČKE

Novosadski »Dan« javlja:

»Šef Slovačke propagande, Šano Mah, uputio je teritorijalni zahtev Slovačke prema Poljskoj u jednom članku pod naslovom: »Mi tražimo natrag svoju zemlju od Poljske!« U članku navodi Mah da su Poljaci ilegalno okupirali 85 kv. milja Slovačke posle međunarodne krize u septembru prošle godine.«

Slovački ministar unutrašnjih poslova izdao je naredbu, kojom za zabranjuje rasturanje češkog lista »Lidovi Novine«, organu bivše Katoličke stranke. Ova zabrana motivisana je time, da je list objavio neke netačne i protislovačke vesti.

IZ BUGARSKJE

Splitsko »Novo Dobro« piše:

U Sofiji je pre petnaest godina osnovan odbor za podizanje spomenika Ćirilu i Metodu. Sad bi imao da se raspise natječaj za podizanje spomenika u Sofiji, u kom bi učestvovali kipari i arhitekti svih slavenskih naroda.

Telesno vaspitanje u stranom svetu

STUDENTSKO PRVENSTVO SVETA U BEČU

U nedelju su u bečkom Stadionu otpočele studentske borbe za prvenstvo sveta u 1939 godini. U ovim borbama učestvuju 22 nacije sa oko 2000 atletičara. Na programu je 13 raznih sportova. Takmičenja se završavaju sutra, 26 o. m.

ZIMSKJE OLIMPIJSKE IGRE

Kako je poznato, zimske olimpijske igre održaće se od 2 do 12 februara 1940 godine, u Garmiš-Partenkirhenu. Za ove igre prijavilo se do sada 14 država, među njima i Jugoslavija. U okviru Olimpijade održaće i »dan skijanja«, za koji je priredivački odbor pozvao 1500 smučara iz čitavog sveta.

ČASOVNIČAR I JUVELIR M. MITROVIĆ TERAZIJE 22 (do Moskve)

ima: švajcarskih časovnika za ruku i džep, zlatnog nakita, kristala, srebra, pehara i plaketa.

Braći i sestrama popust
Cene vrlo solidne. Stručan rad
Tražite cene za izradu
klimaca i značaka.

Sokolski narodni zborovi župe Sarajevo

Prošle subote je u Goraždu održan u sali Sokolskog doma sokolsko-narodni zbor u prisustvu delegata sarajevske Sokolske župe br. dr. Vojislava Besarovića, Radmila Grđića, Bogomira Ružičke, Hasana Ljubunčića i Božidara Savića. Zbor koji je bio odlično posećen, otvorio je starešina društva br. Tanasković i izložio zadatak zbora. Zatim je uzeo reč starešina župe br. dr. Vojislav Besarović koji je govorio o teškim opštim prilikama. Izneo je primer sokolskog nacionalnog rada u teškim vremenima borbe za slobodu i pozvao nove naraštaje da u ovom velikom času uzdignu visoko barjak nacionalne svesti i da budu spremni da predano služe Kralju i Otadžbini. Zatim je br. Hasan Ljubunčić oertao teška moralna i društvena zla naše sadašnjice i izložio sokolska načela i metode za ozdravljenje našeg nacionalnog i društvenog života. Br. Bogomir Ružička je upozorio zbor na nove i neobično važne zadatke Sokolstva na snaženju narodno odbranbenog duha i na jačanju sokolske odbranbene pripravnosti. Na koncu je br. Radmilo Grđić u podužem govoru oertao prilike u svetu i izneo hitnu potrebu mobilizacije i okupljanja svih narodnih snaga. U ovoj opštoj nesigurnosti jedino onaj narod koji je moralno uzdignut, učvršćen vezama nacionalne svesti i solidarnosti, čvrsto organizovan može sa pouzdanjem da gleda u svoju budućnost. Uklanjanje svih partiskih, društvenih i ličnih ograda, izdizanje interesa Otadžbine iznad svih drugih interesa, oživotvorenje u javnim poslovima visokog morala i pribiranje jednog visokog patriotskog vodstva narodnog, to je životni diktat jugoslovenske sadašnjosti na očigled iskušenjima kojima čitav svet i naš narod ide u susret. Sokolstvo upućuje apel na hitno pribiranje narodnih snaga, na opšte izmirenje i na hitnu moralnu mobilizaciju čitavog naroda za sudbonosna vremena u koja ulazimo.

Svi govori pozdravljeni su oduševljenim odobravanjem i ova nacionalna manifestacija ostavila je u Goraždu dubok i neizbrisiv utisak. Delegacija župe je u nedelju otputovao u Čajniče, gde je održan također odlično posećen zbor. Najugledniji građani sviju vera ispunili su salu do poslednjeg mesta i oduševljeno pozdravili izlaganja govornika. Zbor je otvorio br. Rašić, načelnik opštine i zamenik starešine sokolskog društva. Posle toga su gosti otišli na Metaljku a zatim su se uputili u Foču gde je također održan vrlo uspeo i oduševljen zbor kome je među ostalim prisustvovao i najstariji sokolski prvoborac br. Milan Hadži Vuković, koga je pozdravio toplim rečima starešina župe g. dr. Besarović. Zbor je otvorio g. Mirko Vojvodić a na koncu se govornicima toplim rečima zahvalio g. Milan Hadživuković.

Iz Č.O.S.

Konstituisan je Prosvetni odbor Č.O.S., izabran na poslednjoj godišnjoj skupštini. Uz pretседnika br. Krejčija izabrani su za potpretседnike braća, Dr. A. Hržebik, L. Jandasek, i sestra F. Lasovska. Za tajnika je izabran br. S. Konopik. Prosvetni odbor Č.O.S. ima 10 oteka, od kojih 3 u Brnu (programatski, literarni i prosvetni). Sedam oteka je u Pragu (organizacijski, školski, pozorišni, lutkarski, za vezu sa župama, propagandni i izložbeni).

POZIV SOKOLSTVU ŽUPE ZAGREB

U vezi sa pohodom župe Zagreb na Oplenac, upozoravaju se članovi na sledeće:

Iz Zagreba se odlazi 7 septembra u večer, a iz Beograda se vraća 9 septembra u večer. Tačan sat odlaska i povratka biće saopšten članstvu putem njihovih društava. 8 septembra izvršiće se pohod Oplencu i razgledati Kraljevo dobro u Topoli, a zatim se odlazi za Beograd. Iz Beograda će članovi poći na grob Neznanog Junaka na Avali a po povratku će razgledati prestoničke znamenitosti. Posjetiće Vojni Muzej, Muzej Kneza Pavla, Zoološki vrt, Beogradski sajam itd. Prijave učesnika se primaju u sokolskim društvima (četama) do zaključno 31. Preporučuje se svakome sokolskom pripadniku koji želi učestvovati da se odmah prijavi i ne čeka određeni rok, jer će time olakšati rad vođstvu oko organizacije putovanja. Posle određenog roka neće se prijave više

ZHOJEŃE NOGU

пролази сасвим од
БАРТУЛИЋЕВЕ

ЛЕКОВИТЕ МАСТИ

Кутија Дин. 14.—

Добија се у свакој апотеци.

Рег. бр. 7802 од 15 маја 1939.

SOKOLIMA

ŠTAMPARIJA

»Gutenberg«

da je najpovoljnije
cene i dobavne
uvjete. Zato se
obratite kad Vam
bilo što uredba
jedino na

ŠTAMPARIJU „GUTENBERG“

ZAGREB / ILICA 65

TELEFON 23-131

bratu S. Oljevac

Zanimljivosti iz doma i sveta

»Dojče Volksblatt«, koji izlazi u Novom Sadu, donosi dopis iz Kočevja, u kojem se tvrdi, da je Kočevje u poslednje vreme postalo pozornica brojnih napadaja i tučnjava, koji se redovito ponavljaju, posebno nedeljom i blagdanom. Na Kočevju ima krajeva, gdje je po noći opasno po život hodati. Uzroke tome nesnosnom stanju treba tražiti u nacionalnim sporovima, kaže list.

Povodom ovog pisanja, ljubljansko »Jutro«, veli ovo: »Bili bi smo zahvalni, ako bi nam glavni organ nemačke narodne manjine nešto jasnije razjasnio uzroke neprestanih sukoba u Kočevju. Na taj način bi pružio priliku za vrlo zanimljivu polemiku, koja bi u mnogom pogledu rasvetlila prilike u Kočevju.«

Zagrebačka »Istra« donosi iz Pariza sledeću vest:

»Ovih je dana konačno organiziran u Sidi Bel Abesu, u Alžiru, puk, koji je sastavljen isključivo od bivših čeških vojnika. 600 bivših čeških vojnika pridružilo se francuskoj legiji stranaca kao samostalna jedinica. Sada se radi na tom, da bi se i daljih 4.000 bivših čeških vojnika, koji se nalaze u Poljskoj prebacilo u francuski Maroko. U francuskoj kolonijalnoj armadi služi već 57 čeških vojnih avijatičara.«

primati, jer se naknadno ne može osigurati potrebno mesto u vlaku odnosno autobusu.

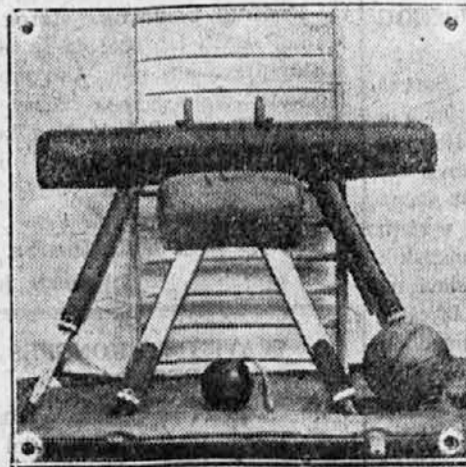
**Prije nego učiniš
životnu policu ili
djeci miraz obrati
se za upute kod
MATKO MILKOVIĆ
S U Š A K**

Glavni zastupnik
„CROATIE“ osiguravajuće
Zadrugc u Zagrebu.

Preporučujemo naš
veliki izbor knji-
ga na našem i stra-
nom jeziku



АНТИКВАРНА КЊИЖАРА
МЕНАХЕМ ПАПО А. Д.
БЕОГРАД, Кнез Михајлова 33



Sportske trgovine

I ti i tvoja sokolska jedinica nabavljate u buduće sve savremene telovežbene sprave železne telovežbene konstrukcije za letnja vežbališta po treštine za laku atletiku i ostale sportove najjevtinije u:

Tvornici telovežbenih sprava sportskih potreština i smučaka

„ALPINA“ - LJUBLJANA
Tyrševa cesta 7 — Zahtevajte ponudel